

एकत्रिंशो विमिश्रैस्तु पुण्यपापैरिहांतरा मनुष्ययोनि संप्राप्तिर्वर्ण्यते राजसी गतिः ॥ १ ॥ पुनरत्राव्रजेदित्युक्तं तदेव विशेषतो दर्शयति कर्मणा पूर्वकृते नैवमीश्वरः तदेव नेत्रेनैव प्रवर्त्तकं यस्य प्रविष्टो भवति ॥ १ ॥ कललं शुक्रशोणितमिश्रितं भवति बुद्बुदं वर्तुलाकारम् कर्कधूर्बदरीफलं तदाकारं कठिनं पेशीमांसं पिंडाकारम् अंडं वा योन्यंतरे ॥ २ ॥ बाह्वंघ्यादीनामंगानां विग्रहो विभागः लिंगं च छिद्राणि च तेषामुद्भवः ॥ ३ ॥ जरायुणा गर्भवेष्टनेन वीतः प्रावृतः ॥ ४ ॥ मातुर्जग्धेन भक्षितेनान्नेन पानाद्यैश्च एवमाणा धातवो यस्य जंतूनां संभवो यस्मिन् तस्मिन् असंमते गर्त्तेशेते तथा च मा

श्रीभगवानुवाच कर्मणा दैवनेत्रेण जंतुर्देहोपपत्तये ॥ स्त्रियाः प्रविष्ट उदरं पुंसो रेतः कणाश्रयः ॥ १ ॥ कललं त्वेकरात्रेण पंचरात्रेण बुद्बुदम् ॥ दशाहेन तु कर्कधूः पेश्यं डं वा ततः परम् ॥ २ ॥ मासेन तु शिरोद्वाभ्यां बाह्वंघ्याद्यंग विग्रहः ॥ नखलो मास्थिमर्माणि लिंगच्छिद्रोद्भवस्त्रिभिः ॥ ३ ॥ चतुर्भिर्धातवः सप्तपंचभिः क्षुत्तुद्भवः ॥ षड्भिर्जरायुणा वीतः कुक्षौ भ्राम्यति दक्षिणे ॥ ४ ॥ मातुर्जग्धान्न पानाद्यैरेव धातुरसंमते ॥ शेते विष्णुमूत्रयोर्गर्ते स जंतुर्जंतुसंभवे ॥ ५ ॥ कृमिभिः क्षतसर्वांगः सौकुमार्यात्प्रतिक्षणम् ॥ मूर्च्छामाप्नोत्युरुक्लेशस्तत्रत्यैः क्षुधितैर्मुहुः ॥ ६ ॥ कटुतीक्ष्णोष्णलवणरूक्षाम्लदिभिरुल्बणैः ॥ मातृभुक्तैरुपस्पृष्टः सर्वांगोत्थितवेदनः ॥ ७ ॥ उल्बेन संवृतस्तस्मिन् न त्रैश्वर्यवहिरावृतः ॥ आस्तेकृत्वा शिरः कुक्षौ भुग्नपृष्ठशिरोधरः ॥ ८ ॥ अकल्पः स्वांगचेष्टायां शकुंत इव पंजरे ॥ तत्र लब्धस्मृतिर्देवात्कर्मजन्मशतोद्भवम् ॥ स्मरन् दीर्घमनुच्छ्वासं शर्म किं नाम विंदते ॥ ९ ॥ आरभ्य सप्तमात्मा सालुब्धबोधोऽपिवेपितः ॥ नैकत्रास्ते सूतिवातैर्विष्ठाभूरिव सोदरः ॥ १० ॥

कंडेयपुराणे नाडीचाप्यायनीनामनाभ्यांतस्य निबध्यते स्त्रीणां तथाऽत्र सुषिरे सानिबद्धोपजायते क्रमं ते भुक्तपीतानि स्त्रीणां गर्भादेर तथा तैराप्यायि तदेहोऽसौ जंतुर्द्विमुपैति वा इति ॥ ५ ॥ तत्रत्यैः कृमिभिः स्वादद्भिः सौकुमार्यात् कोमलत्वेन क्षतानि सर्वांगानि यस्य ॥ ६ ॥ उल्बणैः दुःसहैः सर्वेष्वंगेषु उत्थिता वेदना यस्य आस्तइत्युत्तरेणान्वयः ॥ ७ ॥ उल्बेन जरायुणा भुग्नकुटिलीभूतं पृष्ठं शिरोधरापीवाचयस्य ॥ ८ ॥ दैवात् पूर्वकर्म वशात् लब्धस्मृतिर्येन सः दीर्घदुरंतमनुच्छ्वासं यथा भवति तथा तत्र स्थितः सन् ॥ ९ ॥ सूतिहेतुभिर्वीतैर्वेपितः सोदरः समानोदरजन्मा विष्ठाभूः कृमिरिवेति ॥ १० ॥